

انجمن نظارت و برنامه‌ریزی درسی (ASCD)

تاریخ دریافت: ۱۳۹۱/۰۶/۰۹

تاریخ پذیرش و انتشار: ۱۳۹۳/۱۰/۰۸

دکتر سعید صفایی موحد^۱

تاریخچه شکل‌گیری انجمن

نزدیک به یک قرن است که «انجمن نظارت و برنامه‌ریزی درسی» (ASCD)^۲ توانسته است با فعالیت خود توجه بسیاری از مربیان، معلمان، و دست‌اندرکاران تعلیم و تربیت آمریکا و سایر کشورها را به بحث برنامه‌ریزی درسی و بهبود آموزش جلب کند. این انجمن سعی کرده است به جای تمرکز بر مسائل و دغدغه‌های تربیتی خاص^۳ (مثل آموزش ریاضی، آموزش علوم، ...)، به موضوعات و مضامینی بپردازد که دغدغه تمامی دینفعان تعلیم و تربیت، در تمامی سطوح و بخش‌های آن، هستند (مانند افت تحصیلی، تغییر برنامه‌های درسی، ...) به همین دلیل است که عضویت در انجمن مذکور برای تمامی کسانی که تجربه یا دغدغه تربیتی دارند آزاد است، چه اینکه دارای مدارک تحصیلی حرفه‌ای و آکادمیک در حوزه تعلیم و تربیت باشند یا خیر. انجمن «نظارت و برنامه‌ریزی درسی» به دلیل عملکرد خوب خود همواره در بین نهادها و انجمن‌های علمی ایالات متحده مورد توجه بوده است.

با نگاهی گذرا به تاریخچه انجمن‌های علمی در آمریکا درمی‌یابیم که شکل‌گیری «انجمن نظارت و برنامه‌ریزی درسی» حاصل ادغام دو نهاد علمی است: الف - «دپارتمان ناظران و مدیران آموزشی»^۴ که از گروه‌های وابسته به «انجمن ملی تعلیم و تربیت»^۵ بود. ب - «جامعه مطالعه برنامه درسی»^۶

الف - «دپارتمان ناظران و مدیران آموزش»: این دپارتمان در سال ۱۹۲۱ و در پی برگزاری «کنفرانس ملی روش‌های آموزشی»^۷ تأسیس شد. هدف اصلی کنفرانس مذکور این بود تا آن دسته از مدیران، مربیان، و دست‌اندرکاران تعلیم و تربیت که به «روش پروژه»^۸ ویلیام کیلپتریک^۹ علاقمند بودند را به دور یکدیگر جمع کند. چندین سال بعد که محبوبیت «روش پروژه» رو به افول نهاد دپارتمان مذکور نیز بدین واقعیت رسید که روش‌های آموزشی مختلف هر کدام ارزش خاص خویش را دارند و می‌توانند در شرایط متفاوت اثربخش باشند. این دپارتمان «نشریه روش‌های آموزشی»^{۱۰} را منتشر می‌کرد که بعدها به «روش‌های آموزشی»^{۱۱} تغییر نام داد. از جمله اعضاء مشهور «دپارتمان ناظران و مدیران آموزش» می‌توان به جیمز هوسیک^{۱۲} اشاره کرد.

ب - «جامعه مطالعات برنامه درسی»: تولد این نهاد علمی را می‌توان به یک میزگرد کوچک و غیر رسمی نسبت داد که توسط توماس هاپکینز^{۱۳} سازماندهی شده بود. شرکت کنندگان در این میزگرد ۶ نفر از دست‌اندرکاران برنامه‌ریزی درسی مدارس

s_s_movahed@yahoo.com

^۱ . عضو هیأت علمی دانشگاه تهران

2. Association for Supervision and Curriculum Development

3. Department of Supervisors and Directors of Instruction

4. National Education Association (NEA)

5. Society of Curriculum Study

6. National Conference on Educational Method

7. Project Method

8. William Heard Kilpatrick

9. The Journal of Educational Method

10. Educational Method

11. James F. Hosic

12. Thomas Hopkins

آمریکا بودند که در کنفرانس سالیانه «انجمن آمریکایی مدیران مدارس»^۱ در سال ۱۹۲۴ حضور یافته بودند. این گروه کوچک در کنفرانس‌های سالیانه بعدی این انجمن نیز با یکدیگر ملاقات می‌کردند تا اینکه در سال ۱۹۲۹ بصورت یک انجمن علمی اعلام حضور کردند و پس از دو بار تغییر نام، سرانجام عنوان «جامعه مطالعه برنامه درسی» را برای خویش برگزیدند. این انجمن بیشتر مدیران مدارس و آن دسته از اساتید دانشگاه را جذب نمود که در حوزه برنامه‌ریزی درسی فعالیت داشتند. هدف اصلی انجمن مذکور بررسی پروژه‌های جاری برنامه‌ریزی درسی در مدارس و همچنین ایده‌ها و پیشنهادات ارائه شده نو در حوزه برنامه‌ریزی درسی بود. این انجمن «نشریه برنامه درسی»^۲ را به سردبیری «هنری هاراپ»^۳ منتشر می‌کرد. «جامعه مطالعه برنامه درسی» همچنین کتاب‌های سالیانه‌ای را نیز منتشر می‌کرد که معروفترین آنها «آمریکا را بسازیم»^۴ نام داشت - از جمله معروفترین چهره‌های این انجمن علمی می‌توان به «پاول هانا»^۵ اشاره کرد.

ادغام این دو انجمن ابتدا با چالش‌ها و مشکلات بسیاری مواجه شد. بسیاری از مدیران و ناظران آموزشی نگران بودند که ممکن است در انجمن جدید مبحث نظارت آموزشی و همچنین نقش مدیران زن مورد غفلت و بی‌توجهی قرار گیرند. به همین دلیل بود که طرح اولیه ادغام این دو نهاد با شکست مواجه شد. اما در دومین تلاش که در سال ۱۹۴۳ برای ادغام دو انجمن یاد شده صورت پذیرفت، از روش رأی‌گیری پستی استفاده شد و اکثر قریب به اتفاق اعضاء با آن موافقت کردند. نهاد شکل گرفته جدید «انجمن نظارت و برنامه‌ریزی درسی» (ASCD) نام گرفت و «روث هندرسون»^۶ به عنوان نخستین رئیس آن انتخاب شد. پس از اینکه ادغام دو نهاد قبلی رنگ واقعیت گرفت، اکثریت اعضاء آنها به عضویت انجمن جدید درآمدند. رشد تعداد اعضاء سیر صعودی و بسیار چشمگیری داشت، بطوریکه در مدت کوتاهی از ۱۰,۰۰۰ نفر به ۱۷۵,۰۰۰ نفر افزایش یافت.

اهداف و برنامه‌ها

«انجمن نظارت و برنامه‌ریزی درسی» از همان بدو تشکیل سعی کرد تا برخی از اهداف و برنامه‌های دو انجمن قبلی را با جدیت بیشتری پیگیری نماید. از جمله این اهداف و برنامه‌ها می‌توان به موارد ذیل اشاره کرد:

- اهمیت توسعه دموکراسی در مدارس آمریکا
  - ضرورت توجه به ویژگی‌های منحصر به فرد افراد و محیط‌های یادگیری در تدوین برنامه‌های درسی
  - توجه به توانایی‌های بالقوه افراد
  - ضرورت مدیریت مشارکتی در مدارس
  - برنامه‌ریزی درسی و پژوهش مشارکتی در مدارس
  - توجه به برنامه‌های آموزش و بهسازی معلمان و دست‌اندرکاران تعلیم و تربیت
- اهداف و برنامه‌های اعلام شده به نحوی بودند که بسیاری از متخصصان تعلیم و تربیت فعالیت‌های نهاد مذکور را تبلور توجه مجدد به اصول «پیشرفت‌گرایی»^۷ می‌دانستند. توسعه دموکراسی در تعلیم و تربیت در سرلوحه برنامه‌های انجمن قرار داشت، به همین دلیل انجمن مذکور در ابتدا تلاش کرد تا اقدامات و پژوهش‌های حوزه دموکراسی را تشویق و تقویت نماید. از این رو سعی کرد تا ساختار اداری و حکومتی خویش را به نحوی تنظیم کند تا ماهیت دموکراتیک خود را به نمایش گذارد، برای

---

1. American Association Of School Administrators
2. The Curriculum Journal
3. Henry Harap
4. Building America
5. Paul Hanna
6. Ruth Henderson
7. Progressivism

مثال سیاست‌ها و برنامه‌های انجمن از طریق بحث و بررسی و بر مبنای تصمیمات جمعی اتخاذ می‌شدند. اما به تدریج این نوع مدیریت و تصمیم‌گیری مشارکتی کم رنگ‌تر شد که برخی آن را ناشی از گسترش و روزافزون تعداد اعضا می‌دانند. البته امروزه این انجمن دارای کمیته‌ها و گروه‌های مختلفی است که هر کدام مسائل، موضوعات و دغدغه‌های خاص خود را دنبال می‌کنند و نتایج اقدامات و پژوهش‌های خویش را منتشر می‌کنند.

انتشارات

الف - «نشریه برنامه درسی و نظارت»^۱: این نشریه، فصلنامه‌ای علمی پژوهشی بود که نخستین شماره آن در پاییز ۱۹۸۵ منتشر شد و انتشار آن تا سال ۲۰۰۵ ادامه یافت. «ران برندت»^۲، اولین سردبیر نشریه، در شماره نخست آن این چنین نوشت: «نشریه ما پرتیراژترین مجله انگلیسی زبان حوزه برنامه درسی و نظارت در دنیا است.» در هیأت تحریریه «نشریه برنامه درسی و نظارت» چهره‌های سرشناسی همچون ادموند سی شورت^۳، ماکسین گرین^۴، دکر واکر^۵، ... حضور داشتند. این نشریه مقالات مختلفی را با رویکردهای تحلیلی^۶، نظری^۷، و کاربردی^۸ به چاپ می‌رساند که مروری بر آنها نشان می‌دهد رویکرد نشریه در ابتدای کار بیشتر بر «پارادایم برنامه‌ریزی درسی» متمرکز بود و سپس در جریان کار روند مسلط به «پارادایم انتقادی» تغییر پیدا کرد. نکته قابل توجه در مورد «نشریه برنامه درسی و نظارت» این است که این نشریه پذیرای مقالاتی با رویکردهای پژوهشی متنوع نظیر تفسیرگرایی^۹، تجربی^{۱۰}، تاریخی^{۱۱}، انتقادی^{۱۲}، و تحلیلی بود. سرانجام در سال ۲۰۰۵ نشریه مذکور به دلیل کاهش سطح فروش و درآمدهای خود که نمی‌توانست هزینه‌های انتشار آن را توجیه کند، فعالیت خویش را متوقف کرد.

ب - نشریه «رهبری آموزشی»^{۱۳}: یکی از مهم‌ترین نشریات حوزه تعلیم و تربیت در دنیا محسوب می‌شود. نشریه مذکور از ابتدای فعالیت خود مقالاتی تحلیلی را در حوزه‌های نظری و عملی تعلیم و تربیت به چاپ رسانده است. محور اصلی مقالات این نشریه، توجه به دغدغه‌ها و مسائل اجتماعی بوده است که در شعار معروف آن «اهمیت مردم»^{۱۴} تبلور یافته است. نشریه «رهبری آموزشی» نخستین بار در سال ۱۹۴۳ منتشر شد و کمیته انتشارات آن شامل افراد ذیل بود: نمایندگان مدارس دولتی، اساتید تعلیم و تربیت، متخصصان برنامه‌ریزی درسی، و معلمان. مخاطبان این نشریه بیشتر مدیران مدارس، ناظران آموزشی و معلمان بودند. علت اصلی نامگذاری نشریه بدین نام جذب افراد و چهره‌های برجسته و صاحب نفوذ تعلیم و تربیت بود که می‌توانند تأثیر عمده‌ای در تغییر و تحولات آموزش و پرورش به جای گذارند. «رهبری آموزشی» را می‌توان نشریه‌ای موضوع محور دانست که هر کدام از شماره‌های آن به مضمون خاصی اختصاص دارد. نخستین شماره این نشریه که در اکتبر ۱۹۴۳ چاپ شد به موضوع «تدریس در زمان جنگ»^{۱۵} اختصاص داشت که مسائل، دغدغه‌ها، و تأثیرات تدریس در دنیای متحول و رو به تغییر آن زمان را پوشش می‌داد. بطور کلی مهم‌ترین ویژگی‌های نشریه مذکور را می‌توان به شرح ذیل دانست:

1. Journal Of Curriculum And Supervision
2. Ron Brandt
3. Edmund C. Short
4. Maxine Greene
5. Decker Walker
6. Analytical
7. Theoretical
8. Practical
9. Interpretivism
10. Empiricism
11. Historical
12. Critical
13. Journal Of Curriculum And Supervision
14. The Importance Of People
15. Robert Leeper

موضوع محور بودن، تمرکز بر مسائل و دغدغه‌های حوزه برنامه درسی، ارائه ایده‌های نو در حوزه برنامه درسی، نقد کتاب‌ها، فیلم‌ها و برنامه‌های آموزشی.

از جمله شخصیت‌های مهمی که سردبیری و مسئولیت نشریه «رهبری آموزشی» را به عهده داشته‌اند می‌توان به افراد ذیل اشاره کرد: روبرت لیپر^۱، آلیس مایل^۲، کیت تایلر^۳، هنری هاراپ^۴، و فرد ویلهم^۵. علاوه بر مواردی که ذکر شد، انجمن در حال حاضر با دو دانشگاه معتبر آمریکایی در زمینه چاپ «نشریه سیاستگذاری و رهبری آموزشی»^۶ که بصورت برخط^۷ منتشر می‌شود، همکاری دارد.

عضویت در انجمن

یکی از نکات برجسته و جالب توجه در مورد «انجمن نظارت و برنامه‌ریزی درسی» این است که در دهه‌های ۱۹۶۰ و ۱۹۷۰ بطور قاطعانه تلاش کرد تا سیاست‌های باطناً تبعیض‌آمیز خود علیه اعضاء زن و اقلیت‌های قومی را اصلاح نماید و این هدف خویش را بطور رسمی و علنی اعلام کرد. اگرچه در آن زمان بخش عمده‌ای از اعضاء انجمن را زنان تشکیل می‌دادند، اما تعداد اندکی از آنان به مناصب مدیریتی می‌رسیدند، همچنین مدیران آفریقایی تبار و رنگین پوست نیز تا قبل از برچیده شدن کامل نظام تقسیم‌بندی نژادی مدارس در آمریکا چندان بطور گسترده به عضویت انجمن درنیامده بودند. اما انتقادات گسترده‌ای که نسبت به تبعیض علیه اعضاء زن و رنگین پوستان از طرف جامعه علمی ابراز شد، باعث گشت تا انجمن مذکور نخستین نهاد حرفه‌ای تعلیم و تربیت باشد که سیاست‌ها و اقدامات خود ارزیابانه‌ای را برای اصلاح ساختار و اقدامات خویش اتخاذ کنند.

اقدامات اخیر

«انجمن نظارت و برنامه‌ریزی درسی» اخیراً تغییراتی را در سیاست‌ها و اقدامات خویش انجام داده است، برای مثال سعی کرده است تا نقش و تأثیرگذاری بیشتری در خط مشی‌های اتخاذ شده توسط کنگره آمریکا داشته باشد. از سوی دیگر فعالیت‌های اخیر انجمن باعث شده است که این نهاد بیشتر به یک انجمن حرفه‌ای تبدیل شود نه یک انجمن علمی. به همین دلیل برخی معتقدند که انجمن مذکور ارتباط خویش را با گفتمان تاریخی رشته برنامه درسی قطع کرده است.

منابع

- مهر محمدی، محمود. (۱۳۹۰). برنامه درسی نظرگاه‌ها، رویکردها و چشم‌اندازها. تهران: به نشر و سمت.
- Daris, O. L. (2010). ASCD (Association for Supervision and Curriculum Development), In *Encyclopedia of Curriculum Studies*. SAGE Publications, London, U.K.
- Kysilka, Marcella L, (2010). Educational Leadership, In *Encyclopedia of Curriculum Studies*. SAGE Publications, London, U.K.
- Ponder, Gerald (2010). Journal of Curriculum and Supervision, In *Encyclopedia of Curriculum Studies*, SAGE Publications, London, U.K.
- Short, E. C. (1995). A review of studies in the first 10 volumes of the Journal of Curriculum and Supervision, *Journal of Curriculum and Supervision*, 11 (1), 87-105

---

1. Robert Leeper
2. Alice Miel
3. Keith Tyler
4. Henry Harap
5. Fred T. Wilhelm
6. Educational Policy And Leadership
7. Online